

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

08 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Catan Liliana

judecând, fără citarea părților, recursul în anulare, declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentința Tribunalului Militar nr.375 al Diviziunii de Pușcași din regiunea Haricov, din 24 iulie 1944, în cauza penală privindu-l pe

Darii Ionichii Xxxxx, născut în anul xxxxx, la data examinării dosarului a fost locuitor al s. Xxxxx r-l Xxxxx, RSSM.

Termenul de examinare a cauzei:

10 noiembrie 2020 – 08 decembrie 2020

în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar nr.375 al Diviziunii de Pușcași din regiunea Haricov, din 24 iulie 1944, Darii Ionichii Xxxxx a fost condamnat în baza punctului 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al RSSM din 19.04.1943, la pedeapsa de 15 ani munci silnice, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, fără confiscarea averii personale.

2. Inculpatul Darii Ionichii, fiind deferit justiției în baza art.58-l-b din Codul penal al RSFSR, a fost declarat vinovat și condamnat conform punctului 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al RSSM din 19.04.1943, pentru faptul că la sfârșitul lunii iunie 1941, a fugit din batalionul armatei sovietice și a rămas să locuiască pe teritoriul temporar ocupat de nemți. În februarie 1942, s-a angajat la muncă în calitate de șef al comunității funciare la autoritățile române, unde a activat până în toamna anului 1942, fiind ulterior recrutat de organele de spionaj germane, în timpul recrutării, s-a obligat să denunțe persoanele cu viziuni anti-române. În toată perioada de activitate, îndeplinea cu strictete indicațiile autorităților române și îi sancționa pe cei, care nu doreau să muncească pentru acestea.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Darii Ionichii vinovăția în comiterea infracțiunii recunoscut-o parțial și a declarat că, nu a calomniat armata sovietică și nu a lăudat regimul nemțesc. A fost impus să activeze ca șef al comunității funciare, în caz contrar fiind amenințat cu condamnarea la pedeapsă capitală prin împușcare. Nu a denunțat pe nimeni pe parcursul activității.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare invocând prevederile 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței nominalizate, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Darii Ionichii, pe motiv că la materialele dosarului nu se conțin probe suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza pct. 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al RSSM din 19.04.1943, deoarece nu a fost dovedit caracterul antisovietic al acțiunilor inculpatului Darii Ionichii, astfel acțiunile lui nu se caracterizau prin violență manifestată față de civili și prizonieri de război în scopul acordării unui sprijin inamicului.

Instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Sentința de condamnare în privința lui Darii Ionichii a fost pronunțată fără a se lua în considerare declarațiile acestuia, precum și declarațiile martorilor.

Astfel, condamnarea lui Darii Ionichii, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil. În consecință, hotărârea judecătorească în cauză, urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința Darii Ionichii, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală.

Prin urmare, inculpatul Darii Ionichii, în conformitate cu art. 3 al Legii 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând argumentele recursului în anulare în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis cu casarea hotărârii judecătorești atacate, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

De asemenea, Colegiul penal menționează că, la 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Conform art. 3 lit. a) din Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru "tradare de patrie".

În temeiul celor constatate și prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată prezența în speță a motivelor întemeiate pentru a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Darii Ionichii, în baza punctului 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al RSSM din 19.04.1943, a o casa și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a înceta procesul penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, prin urmare și reabilitarea condamnatului.

Ținând cont de cele menționate, Colegiul penal lărgit conchide că recursul în anulare declarat este întemeiat și urmează a fi admis.

5. În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E:

Se admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, se casează sentința Tribunalului Militar nr. 375 al Diviziunii de Pușcași din regiunea Haricov, din 24 iulie 1944, în privința condamnării lui Darii Ionichii Xxxxx, în baza punctului 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al RSSM din 19.04.1943, cu încetarea procesului penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia în fața societății, și reintegrarea în drepturi în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 08 decembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Catan Liliana